Sønderborg
Udsigt i verdensklasse

Sundhedspleje – sundhedsloven §§120-126

Indsatskatalog juni 2024

Indhold

Indledning **3**

Oversigt over Sundhedsplejens indsatser 4

Indsatser **5**

Sundhedsfremmende og forebyggende indsatser til alle gravide, børn, unge og deres familier 5

Supplerende forebyggende indsatser til gravide, børn, unge og deres familier med særlige behov 6

Konsulentfunktion i dagtilbud og skoler 7

Indsatser **8**

1.0 Sundhedsfremmende og forebyggende indsatser til alle gravide, børn, unge og deres familier 8

1.1 Elektronisk kommunikation og telefonvejledning 8

1.2 Graviditetsbesøg 9

1.3 Barselsbesøg 10

1.4 Etableringsbesøg 10

1.5 1 måneds besøg 12

1.6 2 måneders konsultation 13

1.7 4 måneders konsultation 14

1.8 6 måneders besøg 16

1.9 8 måneders besøg 17

1.10 15-18 måneders besøg 18

1.11 3 års undersøgelse i børnehave eller konsultation 19

1.12 Forældregrupper 21

1.13 Indskolingsundersøgelse og samtale i 0. klasse 21

1.14 Sundhedspædagogisk undervisning samt måling af højde og vægt i 1. klasse 23

1.15 Undersøgelse og sundhedssamtale i 4. klasse 24

1.16 Pubertetsundervisning 5. klasse 25

1.17 Synsprøve, højde- og vægtmåling i 6. klasse 26

1.18 Udskolingssamtale og undersøgelse i 8. klasse 27

2.0 Supplerende forebyggende indsatser til gravide, børn, unge og deres familier med særlige behov 28

2.1 Ekstra graviditetsbesøg 28

2.2 Behovskonsultation og behovsbesøg 29

2.3 Lyttebesøg – opfølgningssamtale på EPDS 30

2.4 Efterfødselsdepressionsgruppe 31

2.5 Gruppeforløb for forældre 32

2.6 Vægt i balance - familierettet indsats 32

3.0 Konsulentfunktion i dagtilbud og skoler 33

3.1 Undervisningsmodul: Seksualundervisning 7. årgang 34

3.2 Undervisningsmodul: Seksualundervisning 9. årgang 35

Indledning

Formål

Sønderborg Kommunes kvalitetsstandard for Sundhedspleje efter sundhedslovens §§120-126 beskriver kommunens serviceniveau for Sundhedspleje.

Indsatskataloget understøtter en ensartet udmøntning af kvalitetsstandarden, og beskriver de indsatser Sundhedsplejen leverer til borgere, der er i målgruppen for at modtage sundhedspleje.

Formålet med indsatskataloget er at informere borgere og samarbejdspartnere om de indsatser, der leveres af Sundhedsplejen.

Se nedenstående link til kvalitetsstandarden:

https://sonderborgkommune.dk/kvalitetsstandarder

Indsatskatalogets målgruppe

Sønderborg Kommune tilbyder sundhedspleje til:

- Gravide, børn og unge (fra 0 år og indtil undervisningspligtens ophør) og deres familier, der er tilmeldt folkeregisteradresse i Sønderborg Kommune.
- Børn og unge, der går i skole i en anden kommune end bopælskommunen, skal tilbydes sundhedspleje i den kommune, hvor skolen er beliggende.
- Børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet efter servicelovens § 66 punkt 1- 4, tilbydes sundhedspleje i den kommune, hvor barnet/den unge er anbragt.
- Børn, der opholder sig på en døgninstitution under servicelovens § 67 tilbydes sundhedspleje i den kommune, hvor institutionen er beliggende.
- Børn, der opholder sig med en af forældrene på en af kriminalforsorgens institutioner eller et kvindekrisecenter, der er beliggende i en anden kommune end barnets bopælskommune tilbydes sundhedspleje i den kommune, hvor institutionen er beliggende.

Oversigt over indsatser

Sundhedsplejens indsatser er organiseret i:

- Sundhedsfremmende og forebyggende indsatser til alle gravide, børn, unge og deres familier.
- Supplerende forebyggende indsatser til gravide, børn, unge og deres familier med særlige behov. Indsatsen kan være på gruppe- eller individniveau og tilbydes med baggrund i en faglig vurdering.
- Konsulentfunktion i dagtilbud og skoler.

Godkendelse

Indsatskataloget er godkendt i Sundhedsudvalget d. 12. juni 2024

Oversigt over Sundhedsplejens indsatser

Sundhedsfremmende og forebyggende indsatser til alle gravide, børn og unge og deres familier

Indsatser til gravide, spæd- og småbørn og deres familier:

- Elektronisk kommunikation og telefonvejledning
- Graviditetsbesøg
- Barselsbesøg
- Etableringsbesøg
- 1 måneds besøg
- 2 måneders konsultation
- 4 måneders konsultation
- 6 måneders besøg
- 8 måneders besøg
- 15-18 måneders besøg
- 3 års undersøgelse i børnehave eller konsultation
- Forældregrupper

- **Indsatser til skolebørn:**
- Elektronisk kommunikation og telefonvejledning
- Indskolingsundersøgelse samt måling af højde og vægt, samt syns-og høreprøve i 0. klasse
- Sundhedspædagogisk undervisning samt måling af højde og vægt i 1. klasse
- Sundhedssamtale og måling af højde og vægt samt synsprøve i 4. klasse
- Pubertetsundervisning i 5. klasse
- Synstest, måling af højde og vægt i 6. klasse
- Udskolingsundersøgelse og sundhedssamtale samt måling af højde og vægt, samt syns- og høreprøve i 8. klasse.

Supplerende indsatser til gravide, børn og unge og deres familier med særlige behov

- Ekstra graviditetesbesøg
- Behovskonsultation/behovsbesøg
- Lyttebesøg ved tegn på efterfødselsdepression
- Efterfødselsdepressionsgruppe
- Gruppeforløb for forældre
- Vægt i balance - familierettet indsats

Konsulentfunktion i dagtilbud og skoler

- **Generel rådgivning og vejledning:**
- Børn og unges sundhed og trivsel
- Smitsomme sygdomme
- Forebyggelse af ulykker
- Hygiejne og sundhedsmæssige forhold på institutioner

- **Rådgivning og sparring om:**
- Børn med særlige behov på anonymt niveau
- Børn med særlige behov, og hvor der forinden er indhentet samtykke fra forældrene

- **Seksualundervisning:**
- Undervisningsmodul – seksual undervisning 7. klasse
- Undervisningsmodul – seksual undervisning 9. klasse

Indsatser

Sundhedsfremmende og forebyggende indsatser til alle gravide, børn, unge og deres familier

1. Målgruppe	• Alle gravide og deres evt. partner. • Alle børn og unge i alderen 0-18 år og deres familier.
2. Formål	Bidrage til at sikre børn og unge en sund opvækst og skabe gode forudsætninger for en sund voksentilværelse.
3. Indsatsens indhold	**Oversigt over sundhedsplejens indsatser til gravide, spæd- og småbørn og deres familier:** • Elektronisk kommunikation og telefonvejledning • Graviditetsbesøg • Barselsbesøg • Etableringsbesøg • 1 måneds besøg • 2 måneders konsultation • 4 måneders konsultation • 6 måneders besøg • 8 måneders besøg • 15-18 måneders besøg • 3 års undersøgelse i børnehave eller konsultation • Forældregrupper. **Oversigt over sundhedsplejens indsatser til skolebørn:** • Elektronisk kommunikation og telefonvejledning • Indskolingsundersøgelse samt måling af højde og vægt, samt syns- og høreprøve i 0. klasse • Sundhedspædagogisk undervisning samt måling af højde og vægt i 1. klasse • Sundhedssamtale og måling af højde og vægt samt synsprøve i 4. klasse

	• Pubertetsundervisning i 5. klasse • Synstest, måling af højde og vægt i 6. klasse • Udskolingsundersøgelse og sundhedssamtale samt måling af højde og vægt, samt syns- og høreprøve i 8. klasse.
4. Dokumentation	Sundhedsplejen anvender validerede metoder til undersøgelse af barnets fysiske, følelsesmæssige og sociale udvikling. Dette bidrager til tidlig opsporing af særlige behov og evt. iværksættelse af indsats, samt til sikring af barnets udvikling, sundhed og trivsel. Sundhedsplejersker har journalføringspligt og registrerer relevante oplysninger elektronisk. Oplysningerne bliver gemt for at sikre dokumentation for planlagt og udført sundhedspleje samt efterfølgende opfølgning. Forældre kan tilgå oplysninger via Sundhedsvejen.dk. Unge, der er fyldt 15 år, har aktindsigt i egen journal.
5. Tidsramme	Sundhedspleje tilbydes til alle gravide, børn og unge og deres familier. Hyppighed og varighed for indsatsen varierer alt efter hvilken indsats der gives. For nærmere beskrivelse af tidsrammen for de enkelte indsatser henvises til indsatsbeskrivelserne.

Supplerende forebyggende indsatser til gravide, børn, unge og deres familier med særlige behov

1. Målgruppe	• Gravide med særlige behov og deres evt. partner. • Børn og unge i alderen 0-18 år med særlige behov og deres familier.
2. Formål	Bidrage til at børn og unge med særlige behov sikres en sund opvækst og skabe gode forudsætninger for en sund voksentilværelse.
3. Indsatsens indhold	**Oversigt over sundhedsplejens supplerende indsatser til gravide, børn, unge og deres familier med særlige behov:** • Ekstra graviditetsbesøg • Behovskonsultation/behovsbesøg

	• Lyttebesøg ved tegn på efterfødselsdepression • Efterfødselsdepressionsgruppe • Gruppeforløb for forældre • Vægt i balance - familierettet indsats.
4. Dokumentation	Sundhedsplejersker har journalføringspligt og registrerer relevante oplysninger elektronisk. Oplysningerne bliver gemt for at sikre dokumentation for planlagt og udført sundhedspleje samt efterfølgende opfølgning. Forældre kan tilgå oplysninger via Sundhedsvejen.dk. Unge, der er fyldt 15 år, har aktindsigt i egen journal.
5. Tidsramme	Sundhedsplejens supplerende indsatser tilbydes til alle gravide, børn og unge og deres familier, hvis der er et særligt behov. Indsatserne tilbydes ud fra sundhedsplejens faglige vurdering. Hyppighed og varighed for indsatsen varierer alt efter hvilken indsats der gives. For nærmere beskrivelse af tidsrammen for de enkelte indsatser henvises til indsatsbeskrivelserne.

Konsulentfunktion i dagtilbud og skoler

1. Målgruppe	Personale i dagtilbud og skoler samt børn, unge og forældre.
2. Formål	At medvirke til at sikre børn og unge et sundt miljø ved at yde generel og konkret sundhedsfaglig rådgivning.
3. Indsatsens indhold	**Generel rådgivning og vejledning om:** • Børn og unges sundhed og trivsel • Smitsomme sygdomme • Forebyggelse af ulykker • Hygiejne og sundhedsmæssige forhold på institutioner **Rådgivning og sparring om:** • Børn med særlige behov på anonymt niveau • Børn med særlige behov på individ niveau efter indhentning af forældresamtykke **Seksual undervisning:** • Undervisningsmodul: Seksualundervisning 7. årgang

	• Undervisningsmodul: Seksualundervisning 9. årgang
4. Dokumentation	Sundhedsplejersker har journalføringspligt og registrerer relevante oplysninger elektronisk. Oplysningerne bliver gemt for at sikre dokumentation for planlagt og udført sundhedspleje samt efterfølgende opfølgning. Forældre kan tilgå oplysninger via Sundhedsvejen.dk. Unge, der er fyldt 15 år, har aktindsigt i egen journal.
5. Tidsramme	Hyppighed og varighed for indsatsen varierer alt efter hvilken indsats der gives.

Indsatser

1.0 Sundhedsfremmende og forebyggende indsatser til alle gravide, børn, unge og deres familier

1.1 Elektronisk kommunikation og telefonvejledning

1. Målgruppe	Forældre, skolebørn og sundhedsplejens samarbejdspartnere.
2. Formål	• At sundhedsplejen er tilgængelig for brugere og samarbejdspartnere. • At give information, råd og vejledning.
3. Indsatsens indhold	Sundhedsplejen er tilgængelig på telefon, via Sundhedsvejen og via Aula/Intranet.
4. Målinger, test og dokumentation	Dokumentation i sundhedsplejens elektroniske journalsystem.
5. Tidsramme og praktiske forhold	Sundhedsplejen er tilgængelig på hverdage og vil besvare eventuelle henvendelser samme dag eller den førstkommende hverdag, afhængig af den daglige drift. Ved ferie- og fridage henvises til kollega.

1.2 Graviditetsbesøg

1. Målgruppe	Alle gravide og deres evt. partner.
2. Formål	• At sikre børn og unge en sund opvækst og gode forudsætninger for en sund voksentilværelse. • At medvirke til tidlig opsporing af særlige behov og evt. iværksættelse af indsats.
3. Indsatsens indhold	Rådgivningen og vejledningen kan indeholde følgende emner: • Graviditet • Fødsel • Amning • Efterfødselsreaktioner • Forventninger til det at blive forældre • Netværk • Erfaringer • Praktiske anskaffelser • Sikkerhed • Livsstil (kost, rygning, alkohol, motion, søvn mv.) • Sundhedsplejens tilbud Stillingtagen til det videre forløb, herunder henvisning til yderligere indsatser fra Sundhedsplejen eller andre samarbejdspartnere.
4. Målinger, test og dokumentation	Der tilbydes screening for efterfødselsdepression via Edinburgh Postnatal Depressions Scale (EPDS). Dokumentation i sundhedsplejens elektroniske journalsystem.
5. Tidsramme og praktiske forhold	75 minutter inkl. dokumentation. Udføres som udgangspunkt i graviditetens 2. trimester. Besøget udføres i hjemmet, men kan foregå i konsultation efter sundhedsplejerskens faglige vurdering.

1.3 Barselsbesøg

1. Målgruppe	Alle familier i Sønderborg Kommune, der er udskrevet inden for 72 timer efter fødslen.
2. Formål	• At støtte familien i at sikre barnets udvikling, sundhed og trivsel. • At medvirke til tidlig opsporing af særlige behov og evt. iværksættelse af indsats.
3. Indsatsens indhold	Tidligt besøg på 3.- 5. dagen efter fødslen • Vejning af barnet • Vejledning i amning/ modermælkserstatning/ flaskegivning • Udskillelse af affaldsstoffer • Observation af barnet med henblik på opsporing af gulsot (icterus) eller andre tegn på mistrivsel • Støtte til at forældre kan identificere barnets behov for mad, trøst, omsorg og kærlighed Stillingtagen til det videre forløb, herunder henvisning til yderligere indsatser fra Sundhedsplejen eller andre samarbejdspartnere.
4. Målinger, test og dokumentation	Vægt, længde og hovedomfang måles. Dokumentation i sundhedsplejens elektroniske journalsystem.
5. Tidsramme og praktiske forhold	60 minutter inkl. dokumentation. Besøget udføres i hjemmet, men kan foregå i konsultation efter sundhedsplejerskens faglige vurdering.

1.4 Etableringsbesøg

1. Målgruppe	Alle nyfødte i Sønderborg Kommune, hvor familien har taget imod tilbud om besøg.
2. Formål	• At bidrage til at øge familiens viden om børns fysiske, psykiske og sociale udvikling og behov, så familien udvikler handlekompetencer til selv at mestre de udfordringer, der er forbundet med det at have børn. • At sikre barnets udvikling, sundhed og trivsel.

	• At medvirke til opsporing af særlige behov og evt. iværksættelse af indsats.
3. Indsatsens indhold	Vurdering af: • Børneundersøgelse • Vægt, længde og hovedomfang • Barnets samspil med den voksne • Hovedfacon (asymmetri) • Observation af barnet med henblik på opsporing af gulsot (icterus) eller andre tegn på mistrivsel • Motorisk udvikling • Barnets almentilstand. Vejledning i: • Amning/ modermælkserstatning/ flaskegivning • Helbredsundersøgelser og vaccinationer • D-vitamin • Hudpleje • Hygiejne • At støtte barnet i en sund udvikling • Søvn og døgnrytme • Sikkerhed • Aktuelle problemstillinger og/eller spørgsmål fra forældrene • Forebyggende sundhedstilbud, lokale netværk, fortrolighed, journalføring og databehandling • Hvor familien kan hente yderligere oplysninger, hjælp og støtte, hvis nødvendigt. Drøftelse af: • Graviditet, fødsel, efterfødselsreaktioner • Ressourcer, netværk, forældreroller, søskende og familiens trivsel • Sundhedsplejerske tilbud afhængig af behov. Udlevering og gennemgang af relevant materiale.

	Stillingtagen til det videre forløb, herunder henvisning til yderligere indsatser fra Sundhedsplejen eller andre samarbejdspartnere.
4. Målinger, test og dokumentation	Vægt, længde og hovedomfang måles. Dokumentation i sundhedsplejens elektroniske journalsystem.
5. Tidsramme og praktiske forhold	90 minutter inkl. dokumentation. Besøget udføres senest 7 hverdage efter udskrivelsen, hvis der ikke har været barselsbesøg. Hvis familien har fået et hjemmebesøg på 3.-5.dagen, fastsættes tidspunktet for etableringsbesøget ud fra en faglig vurdering og familiens ønsker og behov, dog senest når barnet er 14 dage gammelt. Besøget udføres i hjemmet, men kan foregå i konsultation efter sundhedsplejerskens faglige vurdering.

1.5 1 måneds besøg

1. Målgruppe	Familier med børn i 1 måneders alderen.
2. Formål	• At bidrage til at øge familiens viden om børns fysiske, psykiske og sociale udvikling og behov, så familien udvikler handlekompetencer til selv at mestre de udfordringer, der er forbundet med det at have børn. • At sikre barnets udvikling, sundhed og trivsel. • At medvirke til opsporing af særlige behov og evt. iværksættelse af indsats.
3. Indsatsens indhold	Vurdering af: • Vægt, længde og hovedomfang • Barnets samspil med den voksne • Hovedfacon (asymmetri) • Motorisk udvikling • Barnets almentilstand. Vejledning i: • Amning/ modermælkserstatning / flaskegivning

	• Helbredsundersøgelser og vaccinationer • Hudpleje • At støtte barnet i en sund udvikling • Søvn og døgnrytme • Aktuelle problemstillinger ud fra forældrenes spørgsmål og behov Drøftelse af familiens trivsel. Stillingtagen til det videre forløb, herunder henvisning til yderligere indsatser fra Sundhedsplejen eller andre samarbejdspartnere.
4. Målinger, test og dokumentation	Vægt, længde og hovedomfang måles. Dokumentation i sundhedsplejens elektroniske journalsystem.
5. Tidsramme og praktiske forhold	60 minutter inkl. dokumentation. Hjemmebesøget aflægges i sidste halvdel af 1. levemåned. Besøget kan foregå i konsultation efter sundhedsplejerskens faglige vurdering.

1.6 2 måneders konsultation

1. Målgruppe	Familier med børn i 2 måneders alderen.
2. Formål	• At bidrage til at øge familiens viden om børns fysiske, psykiske og sociale udvikling og behov, så familien udvikler handlekompetencer til selv at mestre de udfordringer, der er forbundet med det at have børn. • At sikre barnets udvikling, sundhed og trivsel herunder forebyggelse af skæv hovedfacon. • At medvirke til opsporing af særlige behov og evt. iværksættelse af indsats. • At sikre tidlig opsporing af evt. fødselsdepression.
3. Indsatsens indhold	Vurdering af: • Vægt, længde og hovedomfang • Barnets samspil med den voksne

	• Hovedfacon (asymmetri) • Motorisk udvikling • Barnets almentilstand. Vejledning i: • Amning / modermælkserstatning / flaskegivning • Helbredsundersøgelser og vaccinationer • Hudpleje • At støtte barnet i en sund udvikling • Søvn og døgnrytme • Aktuelle problemstillinger ud fra forældrenes spørgsmål og behov. Drøftelse af familiens trivsel. Screening for efterfødselsdepression. Stillingtagen til det videre forløb, herunder henvisning til yderligere indsatser fra Sundhedsplejen eller andre samarbejdspartnere.
4. Målinger, test og dokumentation	Vægt, længde og hovedomfang måles. ADBB – screening (screening af barnets evne til social og følelsesmæssig kontakt). Screening for fødselsdepression tilbydes (EPDS og evt. Gotland efter behov). Dokumentation i sundhedsplejens elektroniske journalsystem.
5. Tidsramme og praktiske forhold	75 minutter inkl. dokumentation. Finder sted i aftalt konsultation, men kan ud fra sundhedsplejerskens faglige vurdering, finde sted i hjemmet.

1.7 4 måneders konsultation

1. Målgruppe	Familier med børn i 4 måneders alderen.
2. Formål	• At sikre barnets udvikling, sundhed og trivsel.

	• At bidrage til at øge familiens viden om børns fysiske, psykiske og sociale udvikling og behov, så familien udvikler handlekompetencer til selv at mestre de udfordringer, der er forbundet med det at have børn. • At medvirke til opsporing af særlige behov og evt. iværksættelse af indsats.
3. Indsatsens indhold	Vurdering af: • Vægt, længde og hovedomfang • Barnets samspil med den voksne • Hovedfacon (asymmetri) • Motorisk udvikling • Barnets almentilstand. Information, vejledning og samtale om: • Amning/modermælkserstatning /flaskegivning • Udskillelse af affaldsstoffer • Barnets tegn og interesse for overgangskost • Udvikling og stimulation • Motorik, leg og bevægelse • Søvn og døgnrytme • Barnets vågenperioder • Sikkerhed og forebyggelse af ulykker • Forebyggende helbredsundersøgelser og vacciner hos egen læge • Aktuelle problemstillinger ud fra forældrenes spørgsmål og behov Stillingtagen til det videre forløb, herunder henvisning til yderligere indsatser fra Sundhedsplejen eller andre samarbejdspartnere.
4. Målinger, test og dokumentation	Vægt, længde og hovedomfang måles. ADBB- screening. Dokumentation i sundhedsplejens elektroniske journalsystem.
5. Tidsramme og praktiske forhold	60 minutter inkl. dokumentation.

	Finder sted i aftalt konsultation, men kan ud fra sundhedsplejerskens faglige vurdering, finde sted i hjemmet.

1.8 6 måneders besøg

1. Målgruppe	Familier med børn i 6 måneders alderen.
2. Formål	• At sikre barnets udvikling, sundhed og trivsel. • At bidrage til at øge familiens viden om børns fysiske, psykiske og sociale udvikling og behov, så familien udvikler handlekompetencer til selv at mestre de udfordringer, der er forbundet med det at have børn. • At medvirke til opsporing af særlige behov og evt. iværksættelse af indsats.
3. Indsatsens indhold	Vurdering af: • Vægt, længde og hovedomfang • Barnets samspil med den voksne • Hovedfacon (asymmetri) • Motorisk udvikling • Barnets almentilstand. Information, vejledning og samtale om: • Amning/ modermælkserstatning/ flaskegivning • Udskillelse af affaldsstoffer • Overgangskost og kop • Mad og måltider, spisemønstre, sult og mæthed, nydelse, opmærksomhed, at smage på maden • Udvikling og stimulation • Motorik, leg og bevægelse • Søvn og døgnrytme • Barnets vågenperioder • Sikkerhed og forebyggelse af ulykker • Forebyggende helbredsundersøgelser og vacciner hos egen læge • Aktuelle problemstillinger ud fra forældrenes spørgsmål og behov

	Stillingtagen til det videre forløb, herunder henvisning til yderligere indsatser fra Sundhedsplejen eller andre samarbejdspartnere.
4. Målinger, test og dokumentation	Vægt, længde og hovedomfang måles. ADBB- screening. Dokumentation i sundhedsplejens elektroniske journalsystem.
5. Tidsramme og praktiske forhold	60 minutter inkl. dokumentation. Besøget udføres i hjemmet, men kan foregå i konsultation efter sundhedsplejerskens faglige vurdering.

1.9 8 måneders besøg

1. Målgruppe	Familier med børn i 8 måneders alderen.
2. Formål	• At bidrage til at øge familiens viden om børns fysiske, psykiske og sociale udvikling og behov, så familien udvikler handlekompetencer til selv at mestre de udfordringer, der er forbundet med det at have børn. • At sikre barnets udvikling, sundhed og trivsel. • At medvirke til opsporing af særlige behov og evt. iværksættelse af indsats.
3. Indsatsens indhold	Vurdering af: • Vægt, længde og hovedomfang • Barnets samspil med den voksne • Hovedfacon (asymmetri) • Motorisk udvikling • Barnets almentilstand. Vejledning i: • Amning /modermælkserstatning/ flaskegivning • Mad og måltider, overgang til familiens mad • Helbredsundersøgelser og vaccinationer • Hudpleje

	• At støtte barnet i en sund udvikling • Sprogudvikling • Sikkerhed • Søvn og døgnrytme • Tænder • Barnets pasning udenfor hjemmet • Aktuelle problemstillinger ud fra forældrenes spørgsmål og behov. Drøftelse af familiens trivsel. Stillingtagen til det videre forløb, herunder henvisning til yderligere indsatser fra Sundhedsplejen eller andre samarbejdspartnere.
4. Målinger, test og dokumentation	Vægt, længde og hovedomfang måles. ADBB- screening. Dokumentation i sundhedsplejens elektroniske journalsystem.
5. Tidsramme og praktiske forhold	60 minutter inkl. dokumentation. Besøget udføres i hjemmet, men kan foregå i konsultation efter sundhedsplejerskens faglige vurdering.

1.10 15-18 måneders besøg

• **Målgruppe**	Familier med børn i 15-18 måneders alderen.
• **Formål**	• At sikre barnets udvikling, sundhed og trivsel. • At bidrage til at øge familiens viden om børns fysiske, psykiske og sociale udvikling og behov, så familien udvikler handlekompetencer til selv at mestre de udfordringer, der er forbundet med det at have børn. • At medvirke til opsporing af særlige behov og evt. iværksættelse af indsats.
• **Indsatsens indhold**	Vurdering af:

	• Barnets almene tilstand og generelle udvikling • Barnets mad i forhold til dets alder og udvikling • Mad og måltider, spisemønstre, sult og mæthed, nydelse, opmærksomhed, at smage på maden • Barnets psykomotoriske og sproglige udvikling og adfærd i samspil med forældrene, herunder opdragelse • Forebyggelse af ulykker i relation til barnets stigende mobilitet • Forebyggende helbredsundersøgelser og vaccinationer hos praktiserende læge. Vejledning i: • Kost, livsstil, vaner, bevægelse • Social trivsel og sund levevis for hele familien • Forebyggelse af ulykker • Sprogstimulering • Dagtilbud • Tænder og tandpleje • Forebyggende helbredsundersøgelser og vaccinationer hos praktiserende læge • Aktuelle problemstillinger ud fra forældrenes spørgsmål og behov. Stillingtagen til det videre forløb, herunder henvisning til yderligere indsatser fra Sundhedsplejen eller andre samarbejdspartnere.
• **Målinger, test og dokumentation**	Vægt og længde måles. ADBB- screening. Dokumentation i sundhedsplejens elektroniske journalsystem.
• **Tidsramme og praktiske forhold**	60 minutter inkl. dokumentation. Besøget udføres i hjemmet, men kan foregå i konsultation efter sundhedsplejerskens faglige vurdering.

1.11 3 års undersøgelse i børnehave eller konsultation

1. Målgruppe	Familier med børn på 3 år.
2. Formål	• At bidrage til at øge familiens viden om børns fysiske, psykiske og sociale udvikling og behov, så familien udvikler handlekompetencer til selv at mestre de udfordringer, der er forbundet med det at have børn • At sikre barnets udvikling, sundhed og trivsel • At medvirke til opsporing af særlige behov og evt. iværksættelse af indsats.
3. Indsatsens indhold	Vurdering af: • Vægt og højde • Barnets samspil med den voksne • Motorisk udvikling • Sproglig udvikling • Barnets almentilstand Vejledning i: • Kost • Mad og måltider: Spisemønstre, sult og mæthed, nydelse, opmærksomhed, madmod • Søvn/ døgnrytme • Renlighed • Opdragelse • Leg og aktivitet • Helbredsundersøgelse og vaccinationer • Aktuelle problemstillinger ud fra forældrenes spørgsmål og behov. Stillingtagen til det videre forløb, herunder henvisning til yderligere indsatser fra Sundhedsplejen eller andre samarbejdspartnere.
4. Målinger, test og dokumentation	Vægt og højde måles. Dokumentation i sundhedsplejens elektroniske journalsystem.
5. Tidsramme og praktiske forhold	45 minutter inkl. dokumentation. Konsultationen finder, som udgangspunkt, sted i barnets børnehave. Kan dog finde sted i sundhedsplejens konsultation.

1.12 Forældregrupper

1. Målgruppe	Alle nye forældre.
2. Formål	• At øge og styrke forældres sociale netværk. • At gruppen bidrager til at udveksle viden og erfaringer om børns fysiske, psykiske og sociale udvikling og behov, så forældrene styrkes i at mestre de udfordringer, der er forbundet med det at have børn.
3. Indsatsens indhold	Forældrene henvises af sundhedsplejersken til forældregruppen. Gruppen sammensættes, så vidt muligt, efter terminsdato og geografi. Sundhedsplejen sender besked til forældrene via Sundhedsvejen.dk, når gruppen er oprettet.
4. Målinger, test og dokumentation	Gruppen oprettes i sundhedsplejens journalsystem, og der sendes besked til deltagerne via Sundhedsvejen.dk
5. Tidsramme og praktiske forhold	Gruppen aftaler selv hvor ofte, og hvordan den ønsker at mødes.

1.13 Indskolingsundersøgelse og samtale i 0. klasse

1. Målgruppe	Alle elever på 0. klassetrin i Sønderborg Kommunes skoler, privat- og friskoler.
2. Formål	• At vurdere elevens helbredstilstand i samarbejde med elev og forældre. • At støtte elevens forudsætninger for sund levevis og vejlede omkring dette. • At opspore afvigelser i højde/vægtudviklingen.
3. Indsatsens indhold	Undersøgelse: • Vægt og højde • Synsprøve • Høreprøve

	Motorisk undersøgelse: • Grovmotorik • Finmotorik • Balance • Koordination Sundhedssamtale med udgangspunkt i barnets og forælders udfyldte spørgeskema: • Trivsel i skolen, hjemmet og i fritiden • Venner • Mad og måltider • Søvn • Tænder • Krop og bevægelse • Astma og allergi • Forældrerollen. Stillingtagen til det videre forløb, herunder henvisning til yderligere indsatser fra Sundhedsplejen eller andre samarbejdspartnere.
4. Målinger, test og dokumentation	Vægt og højde måles. Syns- og høreprøve. Motorisk undersøgelse. Dokumentation i sundhedsplejens elektroniske journalsystem.
5. Tidsramme og praktiske forhold	60 minutter inkl. dokumentation Indsatsen finder sted på den skole, hvor eleven er tilknyttet. Hvis der ikke er et dertil indrettet lokale, kan det forekomme at eleven ses i en anden konsultation i lokalområdet. Information om dato for undersøgelsen gives via Aula/intranet eller til læreren.

1.14 Sundhedspædagogisk undervisning samt måling af højde og vægt i 1. klasse

1. Målgruppe	Alle elever på 1. klassetrin i Sønderborg Kommunes skoler, privat- og friskoler
2. Formål	• At opspore afvigelser i højde/vægtudviklingen. • At eleverne udvikler en grundlæggende forståelse for hvilke faktorer, der fremmer sundhed og trivsel. • At eleverne opnår forståelse for og bevidsthed om krop, følelser og grænser. • At eleverne opnår handlekompetencer indenfor udvalgte sundhedspædagogiske emner.
3. Indsatsens indhold	Undersøgelse: • Vægt og højde Sundhedspædagogisk undervisning, der tager udgangspunkt i følgende temaer: • Krop • Følelser • Grænser Stillingtagen til det videre forløb, herunder henvisning til yderligere indsatser fra Sundhedsplejen eller andre samarbejdspartnere.
4. Målinger, test og dokumentation	Vægt og højde måles. Dokumentation i sundhedsplejens elektroniske journalsystem.
5. Tidsramme og praktiske forhold	Der er afsat 150 minutter/klasse. Indsatsen finder sted på den skole, hvor eleven er tilknyttet. Information om dato for indsatsen gives via Aula/Intranet i samarbejde med klasselæreren.

1.15 Undersøgelse og sundhedssamtale i 4. klasse

1. Målgruppe	Alle elever på 4. klassetrin i Sønderborg Kommunes skoler, privat- og friskoler.
2. Formål	• At vurdere elevens helbredstilstand i samarbejde med elev og forældre. • At støtte elevens forudsætninger for sund levevis og vejlede omkring dette. • At opspore afvigelser i højde/vægtudviklingen.
3. Indsatsens indhold	Undersøgelse: • Vægt og højde • Synsprøve • Høreprøve ved behov Sundhedssamtale med udgangspunkt i det udfyldte spørgeskema • Trivsel i skolen, hjemmet og fritiden • Fritidsinteresser • Søvn • Krop og bevægelse • Mad og måltider • Pubertet • Astma og allergi • Forældrerollen • Generelle spørgsmål og vejledning. Stillingtagen til det videre forløb, herunder henvisning til yderligere indsatser fra Sundhedsplejen eller andre samarbejdspartnere.
4. Målinger, test og dokumentation	Vægt og højde måles. Synsprøve. Høreprøve foretages ved behov. Dokumentation i sundhedsplejens elektroniske journalsystem.

5. Tidsramme og praktiske forhold	45 minutter inkl. dokumentation. Hvis der ikke er et dertil indrettet lokale, kan det forekomme at eleverne ses i en anden konsultation i lokalområdet. Information om dato for undersøgelsen gives via Aula/intranet eller til læreren.

1.16 Pubertetsundervisning 5. klasse

1. Målgruppe	Alle elever på 5. klassetrin i Sønderborg Kommunes skoler, private- og friskoler.
2. Formål	• At eleven får viden om kroppens fysiske og psykiske udvikling. • At eleven opnår handlekompetence ud fra større kendskab og accept af egen krop.
3. Indsatsens indhold	Forud for undervisningen taler sundhedsplejerske og lærer sammen om der er forskellige problemstillinger blandt eleverne, der skal tages hensyn til. Undervisningen indeholder dialog, vidensformidling, materiale fremvisning og aktiv vurdering. Undervisningen tager udgangspunkt elevens livsstil ud fra det brede og positive sundhedsbegreb. Undervisningen kan indeholde: • Drenge og pigers anatomi og fysiologi i forbindelse med pubertet • Hygiejne • Sminke, hårfarve, piercinger osv. • Forskelligheder • Kend din krop • KRAM-faktorer i forbindelse med pubertet • Drenge og pigers forskelligheder i forbindelse med pubertet • Følelser og forelskelse • Grænser • Aktiv vurdering med udgangspunkt i en historie eller påstande • Fremvisning af diverse materialer, som man kommer i berøring med i puberteten.

	Efter undervisningen: Eleverne kan henvises til yderligere sundhedssamtaler i grupper med sundhedsplejersken.
4. Målinger, test og dokumentation	Dokumentation i sundhedsplejens elektroniske journalsystem**.**
5. Tidsramme og praktiske forhold	Undervisningen foregår i klassen, hvor der skal være smartboard til underviser og computeradgang til eleverne tilgængelig. Varighed: Et undervisningsmodul. Indsatsen aftales med skolens sundhedsplejerske.

1.17 Synsprøve, højde- og vægtmåling i 6. klasse

1. Målgruppe	Alle elever på 6. klassetrin i Sønderborg Kommunes skoler, privat- og friskoler.
2. Formål	• At opspore afvigelser i synet. • At opspore afvigelser i højde/vægtudviklingen.
3. Indsatsens indhold	Undersøgelse: • Synsprøve • Vægt og højde Stillingtagen til det videre forløb, herunder henvisning til optiker eller øjenlæge, yderligere indsatser fra Sundhedsplejen eller andre samarbejdspartnere.
4. Målinger, test og dokumentation	Vægt og højde måles Synsprøve Dokumentation i sundhedsplejens elektroniske journalsystem.

5. Tidsramme og praktiske forhold	20 minutter inkl. dokumentation Undersøgelsen finder sted på den skole, hvor eleven er tilknyttet. Hvis der ikke er et dertil indrettet lokale, kan det forekomme at eleverne ses i en anden konsultation i lokalområdet. Information om dato for undersøgelsen gives via Aula/intranet eller til læreren.

1.18 Udskolingssamtale og undersøgelse i 8. klasse

1. Målgruppe	Alle elever på 8. klassetrin i Sønderborg Kommunes skoler, private- og friskoler.
2. Formål	• At vurdere elevens helbredstilstand i samarbejde med eleven • At støtte elevens forudsætninger for sund levevis og vejlede omkring dette • At opspore afvigelser i højde/vægtudviklingen.
3. Indsatsens indhold	Undersøgelse af: • Vægt og højde • Høreprøve • Synsprøve • Farvesynstest ved behov Individuel samtale og rådgivning med udgangspunkt i elevens ønsker og behov samt det udfyldte spørgeskema: • Generel helbredstilstand • Trivsel i skolen, derhjemme og i fritiden • Kammerater og venner • Søvn • Fritidsinteresser og fritidsjob • Krop og bevægelse • Pubertet • Astma og allergi • Mad og måltider • Seksuel sundhed • Tobak, nikotin, alkohol og stoffer

	• Skolen • Fremtidsplaner Stillingtagen til det videre forløb, herunder henvisning til yderligere indsatser fra Sundhedsplejen eller andre samarbejdspartnere.
4. Målinger, test og dokumentation	Vægt og højde måles Høreprøve Synsprøve Dokumentation i sundhedsplejens elektroniske journalsystem.
5. Tidsramme og praktiske forhold	45 minutter inkl. dokumentation. Indsatsen finder sted på den skole, hvor eleven er tilknyttet. Hvis der ikke er et dertil indrettet lokale, kan det forekomme at eleverne ses i en anden konsultation i lokalområdet. Information om dato for undersøgelsen gives via Aula/intranet eller til læreren.

2.0 Supplerende forebyggende indsatser til gravide, børn, unge og deres familier med særlige behov

2.1 Ekstra graviditetsbesøg

1. Målgruppe	Gravide, der henvises af jordemoder/familieambulatorium, socialrådgiver, læge eller sundhedsplejen.
2. Formål	• At bidrage til at øge familiens viden om børns fysiske, psykiske og sociale udvikling og behov, så familien udvikler handlekompetencer til selv at mestre de udfordringer, der er forbundet med det at have børn. • At medvirke til opsporing af særlige behov og evt. iværksættelse af indsatser i kommunen.
3. Indsatsens indhold	Følgende udfordringer kan udløse et ekstra graviditetsbesøg: • Usikkerhed i forhold til kommende forældrerolle

	• Faglig vurdering af forældreevnen i samarbejde med myndighedsområdet • Sårbare forældre Stillingtagen til det videre forløb, herunder henvisning til yderligere indsatser fra Sundhedsplejen eller andre samarbejdspartnere.
4. Målinger, test og dokumentation	Dokumentation i sundhedsplejens elektroniske journalsystem.
5. Tidsramme og praktiske forhold	60 minutter inkl. dokumentation – afpasses efter behov. Hjemmebesøg.

2.2 Behovskonsultation og behovsbesøg

1. Målgruppe	Forældre med børn, samt skolebørn efter aftale med forældrene, der ud fra en sundhedsfaglig vurdering, har behov for et behovsbesøg eller en behovskonsultation.
2. Formål	• At bidrage til at øge familiens viden om børns fysiske, psykiske og sociale udvikling og behov, så familien udvikler handlekompetencer til selv at mestre de udfordringer, der er forbundet med det at have børn. • At medvirke til opsporing af særlige behov og evt. iværksættelse af indsats. • At støtte og vejlede skolebarnet med udgangspunkt i barnets udfordring.
3. Indsatsens indhold	Følgende udfordringer kan hos spæd/småbørn udløse et behovsbesøg/konsultation: • Tegn på mistrivsel • Ikke aldersvarende udvikling • Ammeudfordringer • Ernæringsudfordringer • Uroligt barn • Døgnrytme/søvnproblemer • Kontakt/ samspil • Forhøjet EPDS hos forældre • Forhøjet ADBB score hos barnet • Usikkerhed i forældrerollen.

	Følgende udfordringer kan hos skolebørn udløse et behovsbesøg/konsultation: • Trivselsproblematikker • Opfølgning på tidligere opsporede problematikker • Fysiske udfordringer som fx inkontinens. Ud fra samtalen med barnet og/eller dets familie, ydes rådgivning og vejledning, der kan bidrage til øget viden, indsigt og udvikling. Stillingtagen til det videre forløb, herunder henvisning til yderligere indsatser fra Sundhedsplejen eller andre samarbejdspartnere.
4. Målinger, test og dokumentation	Målinger udføres afhængig af behov. Dokumentation i sundhedsplejens elektroniske journalsystem.
5. Tidsramme og praktiske forhold	Op til 60 minutter inkl. dokumentation. Tidsrammen tilpasses ud fra en faglig vurdering. Der kan tilbydes op to behovsbesøg/konsultation. Indsatsen tilbydes som udgangspunkt i konsultation eller på den skole, hvor barnet er tilknyttet. Behovsbesøg i hjemmet vil afhænge af en faglig vurdering.

2.3 Lyttebesøg – opfølgningssamtale på EPDS

1. Målgruppe	Forældre, der ved EPDS– screening scorer mellem 8-11.
2. Formål	At forældre gennem samtale med sundhedsplejersken opnår: • Indsigt i og afklaring af egen situation og handlemuligheder i relation hertil. • Støtte og fremme udviklingen af forældrerollen.
3. Indsatsens indhold	Et lyttebesøg er en dialogbaseret samtale mellem sundhedsplejersken og forældre.

	Stillingtagen til det videre forløb, herunder henvisning til yderligere indsatser fra Sundhedsplejen eller andre samarbejdspartnere.
4. Målinger, test og dokumentation	Dokumentation i sundhedsplejens elektroniske journalsystem.
5. Tidsramme og praktiske forhold	60 minutter inkl. dokumentation – afpasses efter behov. Hjemmebesøg eller i aftalt konsultation. Afholdes senest 14 dage efter at der er fundet en forhøjet EPDS.

2.4 Efterfødselsdepressionsgruppe

1. Målgruppe	Mødre, der via EPDS scorer 8 eller derover, og som kan drage nytte af et gruppeforløb.
2. Formål	• At sikre et trygt rum, hvor mødre får mulighed for at møde andre i samme situation og dele tanker, overvejelser og erfaringer. • At sikre et trygt rum, hvor mødre får mulighed for at få støtte og hjælp af fagprofessionelle til at bearbejde følelser og til håndtering af deres hverdag.
3. Indsatsens indhold	På forløbet arbejdes der med følgende temaer: • Styrke mor-barn kontakten • Styrke hensigtsmæssige strategier i samspillet med barnet og de nærmeste familierelationer • Rollen som mor • Oplevelser af ikke at være alene med en efterfødselsdepression • Handlekompetence til at mestre de udfordringer, der er forbundet med det at have børn • Tidlig opsporing af særlige behov og evt. iværksættelse af tidlig indsats.
4. Målinger, test og dokumentation	Dokumentation i sundhedsplejens elektroniske journalsystem.
5. Tidsramme og praktiske forhold	Holdforløb med løbende optag under hensyntagen til gruppedynamikken. Indsatsen leveres i et samarbejde med Børn og Familie. Forløbet er uden børn.

2.5 Gruppeforløb for forældre

1. Målgruppe	Kommende forældre, nye forældre samt småbørnsforældre, der oplever udfordringer i forældrerollen.
2. Formål	• At styrke forældrene i forældrerolle og styrke deres evne til at skabe trygge og udviklingsstøttende rammer for deres barn.
3. Indsatsens indhold	Indsatsen kan indeholde følgende temaer: • Forældreskab og parforhold • Aflæse og styrke forståelsen af barnets signaler og imødekomme dets behov • Kontakt og tilknytning • Sundhed, vaner og livsstil • Barnets udvikling og stimulation.
4. Målinger, test og dokumentation	Dokumentation i sundhedsplejens elektroniske journalsystem.
5. Tidsramme og praktiske forhold	Der oprettes løbende gruppeforløb afhængig af behov. Indsatsen er som udgangspunkt uden børn. Indsatsen kan suppleres med individuelle samtaler ved behov. Indsatsen varetages i samarbejde med Børn og Familie.

2.6 Vægt i balance - familierettet indsats

1. Målgruppe	Familierettet indsats til børn og unge i alderen 3-18 år med udfordringer i forhold til mad, krop og mental sundhed.
2. Formål	At skabe et positivt og støttende miljø, hvor forældre støttes i at fremme deres barns sundhed og trivsel med fokus på sundhedsfremmende vaner i stedet for barnet/den unges vægt som det primære mål.
3. Indsatsens indhold	Forløbet indledes med en afklarende samtale, hvor barnets/den unges og dets families behov, ressourcer og motivation afklares. Ved den afklarende samtale aftales det videre forløb og kan bestå af en holdindsats og/eller individuelle samtaler.

	Indsatsen kan indeholde følgende temaer: • Vaner • Forældreroller og forældreansvar • Madmod • Måltidsstruktur • Sult/mæthed • Trivsel • Mønstre og adfærd • Rollemodeller • Skyld og skam.
4. Målinger, test og dokumentation	Dokumentation i sundhedsplejens elektroniske journalsystem.
5. Tidsramme og praktiske forhold	Varighed af indsatsen beror på en faglig vurdering ud fra barnet/den unges og familiens behov. Indsatsen varetages i et samarbejde mellem Sundhedsplejen og Forebyggelsesenheden i Sundhedscentret.

3.0 Konsulentfunktion i dagtilbud og skoler

1. Målgruppe	Personale i dagtilbud og skoler samt børn, unge og forældre.
2. Formål	• At bidrage med en sundhedsfaglig vinkel til at øge personalets og familiens viden, for derigennem at udvikle handlekompetencer til at mestre udfordringer forbundet med sundhed og sygdom. • At bidrage til at sundhed og trivsel sættes på dagsorden i dagtilbud og skoler. • At medvirke til at sikre børn i dagtilbud og skoler et sundt miljø, herunder gode hygiejniske forhold og forebyggelse af ulykker. • Individuel, konkret rådgivning vedrørende børn med særlige udfordringer, som personalet finder. Dette efter aftale med barnets forældre.

3. Indsatsens indhold	• Rådgivning i relation til smitsomme sygdomme • Forebyggelse af ulykker • Vejledning om hygiejniske forhold og sundhedsmæssige forhold i dagtilbud og skoler • Implementering af kommunens sundhedspolitik • Individuel og konkret rådgivning om børn med særlige behov • Sundhedspædagogisk vejledning til børn, personale og forældre.
4. Målinger, test og dokumentation	Dokumentation i sundhedsplejens elektroniske journalsystem.
5. Tidsramme og praktiske forhold	Der tilknyttes en gennemgående sundhedsplejerske, så den enkelte daginstitution og skole har mulighed for at sætte sundhed og trivsel på dagsordenen. Henvendelser vedrørende et specifikt barn forudsætter indhentning af samtykke fra forældrene.

3.1 Undervisningsmodul: Seksualundervisning 7. årgang

1. Målgruppe	Elever der går i 7. klassetrin i Sønderborg Kommunes skoler, private- og friskoler.
2. Formål	• At eleverne udvikler kompetencer i at fremme sundhed og trivsel. • At eleverne opnår forståelse for den betydning, som livsstil og levevilkår har for sundhed og trivsel, samt samspillet mellem sundhed, seksualitet og familieliv.
3. Indsatsens indhold	• Seksuel sundhed • Anatomi og fysiologi i puberteten • Kropsidealer og grænser • Billeddeling • Rettigheder, når man er ung og online.

	Indsatsen tager udgangspunkt i Undervisningsministeriets læseplan for emnet: Sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab.
4. Målinger, test og dokumentation	Dokumentation i sundhedsplejens elektroniske journalsystem.
5. Tidsramme og praktiske forhold	Varighed 2 timer – 120 minutter. Foregår i klassen, hvor der skal være smartboard til underviser og computeradgang til eleverne tilgængelig. Tilmelding til indsatsen via Sundhedscentrets sekretariat.

3.2 Undervisningsmodul: Seksualundervisning 9. årgang

1. Målgruppe	Elever der går i 9. klassetrin i Sønderborg Kommunes skoler, private- og friskoler.
2. Formål	• At eleverne udvikler kompetencer i at fremme sundhed og trivsel. • At eleverne opnår forståelse for den betydning, som livsstil og levevilkår har for sundhed og trivsel, samt samspillet mellem sundhed, seksualitet og familieliv.
3. Indsatsens indhold	• Personlige grænser • Forelskelse og følelser • Seksualitet fra vugge til grav • Graviditet og prævention • Forebyggelse af sexsygdomme Indsatsen tager udgangspunkt i Undervisningsministeriets læseplan for emnet: Sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab.
4. Målinger, test og dokumentation	Dokumentation i sundhedsplejens elektroniske journalsystem.

5. Tidsramme og praktiske forhold	Varighed 3 timer – 180 minutter. Foregår i klassen, hvor der skal være smartboard til underviser og computeradgang til eleverne tilgængelig. Tilmelding til indsatsen via Sundhedscentrets sekretariat.

Sønderborg Kommune
Rådhustorvet 10
6400 Sønderborg
T: 88 72 64 00
E: post@sonderborg.dk
W: sonderborgkommune.dk